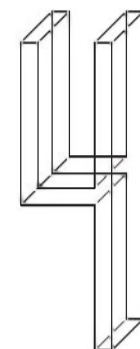

אלמוג. "השיח היום נורא ומהווה בעיניי את הסכנה הגדולה ביותר לחברה הישראלית. הפילוג והגועל נמצאים ברמה הפוליטית"

יהודי טוב

ארי לינסקי

צילום: יתחקר בלום

"האיום הגדול על ישראל הוא פנימי, לא חיצוני. חייבים ועדת חקירה ממלכתית ואז בחירות"

תחת הנהגתו של אלוף (במיל') דורון אלמוג אימצה הסוכנות היהודית המנומנת עמדה לעומתית למדיניות הממשלה. כעת הוא דורש לשנות את חוק הלאום שמקדם עליונות יהודית, קורא לשחרור החטופים בכל מחיר ולהקמת ועדת חקירה ממלכתית לכשלי 7 באוקטובר, ומתריע מפני הסכנה שהחרדים ירחיקו את יהדות התפוצות מישראל

מליץ לכנסת לחוקק חוק חדש או לתקן את הקיים כדי שיבטא את המעמד המיוחד שיש לדרושים במדינת ישראל, משום שלמדינה יש חוב ערכי ומוסרי גדול אליהם. אומנם הסוכ' נות היא הבית של העם היהודי, אבל הבית הזה מושתת על ערכים – ערכים יהודיים. הדרושים הם תושבי מדינת ישראל ואנחנו חייבים לכבד אותם ולהקנות להם זכויות שוות".

על פניו זה נשמע כמו אוקסימורון, מפני שהסוכנות היהודית מסייעת ליהודים לעלות לישראל במסגרת חוק השבות. כיצד דרו' זי יכול להשתלב בארגון שמזוהה הבאת יהודים לישראל, ולא את בני עמו?

"המשמעות היא שהוא צריך לייצג את האינטרסים של הדרושים בוועדות שלנו. לדרו' גמה, בוועדת השליחות יש לנו שני שליחים דרושים. במקומים בארצות הברית שבתוכם אנחנו מנהלים מלחמה באנטישמיות יש לנו אשה דרווית שעשתה שירות לאומי ועוד כחור דרווית. האינטרס שלנו הוא להכניס את הקולות שלהם לתוך השיח הפרוגרסיבי".

כמעט באתה נשימה אלמוג שמח לספר גם על תמיכת הסוכנות במיעוט אחר שמפלה

בוועדות הנאמנים, ובכך הפך אותו לדרווי הראשון בסוכנות היהודית. במילים אחרות, הסוכנות היהודית תחת אלמוג אימצה עמדה לעומתית לממשלת הימין על מלא בהצהירה כי היא תפצה בתיקון חוק הלאום המפלה מ-2018, שמשמיט את עקרון השוויון שנכלל בהכרות העצמאות ומערער את האיוון הערין שבין מדינה יהודית למדינה דמוקרטית.

לפני שש שנים, כשהחוק עבר בכנסת, הדי' רויים בישראל מחו נגדו באופן חריף וראו בו עלבון צורב. מאז, למרות המחאה, ואף שה' דרווים ממשיכים לשרת בצה"ל, ורבים מהם נפלו גם במלחמה שפרצה לפני יותר משנה, החוק לא תוקן. אלמוג רואה בכך כשל מוסרי עמוק. "אנחנו צריכים יום יום להצדיע להם, ולחבק אותם", הוא אומר. "הדרושים ראוים לכל הערכה ואסור חס וחלילה להפלות אותם לרעה. המהלך שהעברנו עכשיו נובע מתוך תחושה שאנחנו צריכים לעשות תיקון. הדי' רויים הם אחים לנשק, לחמים, ואמיצים. אני יכול לספר לך כל כך הרבה סיפורים על צל"שים שקיבלו לחמים דרווים ועל מבצעים שבהם הם השתתפו. קיבלנו את ההחלטה להי

באוגוסט 2022 עשה האלוף (במיל') דורון אלמוג היסטוריה קטנה. בלי שהתכוון לכך או התאמץ לשם כך, מינויו ליו"ר הסוכנות היהודית שם קץ למסורת רבת-שנים שבה פוליטיקאים בסוף דרכם – בווי' הרצוג, נתן שרנסקי, אברהם בורג וקודמיהם – קיבלו את הג'וב הנחשק כמזנצן זהב אטרקטיבי במיוחד. מה בדיוק גרם לכך שחגיגת הג'ובים הזאת הגיעה לסיומה? בכיר בסוכנות שבחר להישאר בעילום שם טוען כי בחירת אלמוג ליו"ר הסוכנות היא לא פחות מהכרות עצמאות מלאה של חבר הנא' מנים העולמי.

רמו עבה לאחת הסיבות שהביאו את נציגי הקהילות שמעבר לים לפרק את הברית הלא קדושה עם הפוליטיקאים הישראלים התקבל בשבוע שעבר בוועידת חבר הנאמנים העולמי של הארגון, שנערכה במלון הילטון בתל אביב. בוועידה קרא חבר הנאמנים לכנסת לבטא בחקיקה את המחויבות לשוויון זכויות מלא לדרושים בישראל, וגיבה את הקריאה במעשה כשמינה את אל"מ (במיל') מופיד מרעי לחבר

26.48x33.43	2/3	48 עמוד	כותרת - כלכלי סט	28/11/2024	92289132-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

צילום: עמית שאבי, יובל חן

לתפקיד בסוכנות אני אכהן גם כיו"ר עמותת עדי נגב-נחלת ערן". עדי נגב-נחלת ערן הוא כפר שיקור מי לאנשים עם מוגבלויות שכליות והתפתחותיות, שאת הקמתו יזם אלמוג בין השאר עבור בנו האוטיסט ערן, שנפטר ב-2007 בגיל 23, חודשים ספורים לאחר פתיחת הכפר.

תנאיו של אלמוג התקבלו והוא נבחר בהסכמתם פה אחד של כל עשרת חברי ועדת המינויים למנהיגות של הסוכנות היהודית. "לא היה כדבר הזה בתולדות הסוכנות. בדרך כלל יש אחד שמתנגד למינוי. אצלי כולם הסכימו", הוא אומר על כך היום בגאווה.

הופתעת מכך שהפכת ליו"ר הסוכנות הראשון שאינו פוליטיקאי לשעבר?

"בעבר לא היתה הפרדה בין ההסתדרות הציונית העולמית לסוכנות. הן פעלו כגוף אחד. ב-2010 הניצנים האמריקאים – שהם הרוב בסוכנות – החליטו שהם לא רוצים שהסוכנות תהיה גוף פוליטי, והובילו מהלך של הפרדה, שהביא לכך שכיום הסוכנות היא גוף מקצועי, ולראיה – מתחילת כהונתי בתפקיד ועד היום לא פנה אליי אף פוליטיקאי כדי שאאייש משרה של מקורב אליו. ויש לי פה הרבה מינויים, בערך אלף תפקידים בארץ ובחור"ל."

כדי להבין את הרקע למהלך שעליו אלמוג מדבר יש לצלול להיסטוריה. ב-1897, בקונגרס היהודי בבזל, יום בנימין זאב הרצל את הקמת ההסתדרות הציונית כגוף שיוביל את הגשמת חזון הציונות. לאחר העמקת האחיזה היהודית בארץ ישראל הוקמה ב-1929 הסוכנות היהודית כורע ביצועית לניהול העלייה וקליטת ההתיישבות היהודית בה.

עם קום המדינה, התמקדה ההסתדרות הציונית בחינוך ציוני ובקשרים עם יהדות התפוצות, בעוד הסוכנות היהודית נטלה אחריות לתחום העלייה ופיתוח הארץ. בשנות החמישים והשששים הופרדו בהדרגה תחומי האחריות של שני הגופים אך הם שיתפו פעולה עד 2014. באותה שנה, ביוזמת חבר הנאמנים והיו"ר שרנסקי, הם הופרדו לחלוטין. כיום הסוכנות היהודית היא גוף שמנהיגו הם נציגי קהילות יהודיות בחו"ל, שקובעים את מדיניות הקצאת כספי התרומות המגיעים מיהודי התפוצות למען חינוך ההמשכיות היהודית בישראל ובתפוצות.

"אנחנו חייבים מנהיגות מרפאה ומאחדת"

במלחמת יום הכיפורים איבד אלמוג את אחיו הצעיר ערן, ששירת בחיל השריון. ב-7 באוקטובר שניים מבני משפחתו נרצחו וארבעה נחטפו, וחזרו בעסקת השבויים. כיום הוא לא מסוגל להבין כיצד מכפיש את משפחתו החטופים. "זה חייב להשתנות. גם למען אלה שנתנו את חייהם ונהרגו. הכי כואב לי לשמוע אמירות קשות נגד משפחת החטופים. ביוזי של אבא

לחברה הישראלית. אנחנו צריכים לחזור על מה שקרה בבית ראשון ובבית שני? שים לב ששיח מה"סוג הזה לא קיים אצל לוחמים או בכתי החולים, שבהם אתה רואה רופא ערבי שעובד עם אחות שעלי תה מאוקראינה ועם צברים ותיקים. במקומות כאלה יש שותפות גורל של אנשים שעוברים יחד. הפילוג והגועל נמצאים ברמה הפוליטית."

"אף פוליטיקאי לא ביקש מחני שאאייש משרה של מקורב"

בניגוד לקודמיו בתפקיד, אלמוג מעולם לא היה פוליטיקאי. הוא הגיע מצה"ל והמגזר העסקי והשלישי. הוא כלל לא התכוון להתמודד על המשרה, אבל יום אחד קיבל טלפון מיעקב גוגאל, יו"ר ההסתדרות הציונית, שביהן כיו"ר זמני של הסוכנות לאחר שה"רצוג פרש ממנה כשנבחר לנשיא המדינה.

לפני הפנייה לאלמוג, המועמד המוביל למשרה הנחשקת היה חבר הכנסת אלעזר שטרן מיש עתיד, אולם בעקבות המחאה שעוררה אמירתו, שלפיה נהג לגרוס תלונות אנונימיות של מתלוננות על הטר"רות מיניות בעת שהיה ראש אגף כוח אדם בצה"ל, והפרישה מההתמודדות שהגיעה אחריה, נוצר ואקום. אומנם בשלב זה התחרו על התפקיד שרת התפוצות לשעבר מטעם כחול לבן, עומר ינקלביץ; שגריר ישראל באו"ם לשעבר, דני דנון; אירינה נבולין, רעייתו של חבר הכנסת יולי ארלשטיין, ומועמדים נוספים, אבל אז הגיעה שיחת הטלפון מחגואל.

"כשחגואל התקשר והציע לי להתמודד על התפקיד אמרתי לו, 'לא חשבתי על זה, אני צריך להתייעץ עם זוגתי דירי. אנחנו בונים עכשיו יישוב ל-500 משפחות שיהיו בו בית חולים ומרכז מחקר, וצריך לשם כך לגייס עוד כמה מיליונים, אז לא בטוח שאני רוצה את התפקיד'. כשהתייעצתי עם דירי היא אמרה לי שאני מספיק חזק, ויכול לעשות את שני הדברים במקביל אבל התנאי היה שבמקביל

לרעה על ידי ישראל הרשמית – הברואים. "ככפר הנוער בניצנה 100 מתוך 400 החניכים, שרובם כמו"ן יהודים, הם כדואים. אנחנו מאמינים שכולנו חיים פה יחד וחשוב לנו לחנך למנהיגות גם אצלם."

האקטיביזם ונקיטת העמדה של הסוכנות מול הממשלה הנוכחית החלו לפני המלחמה, בימי ההפיכה המשטרית. "החשש לאי-יציבות שעוררו המחאות גרם לנו לפנות כמה פעמים לראש הממשלה ולומר לו שאם הוא מעוניין לעשות שינוי במערכת המשפט, זה חייב להיות בהסכמה רחבה. שאלו אותי כמה פעמים מה זה הסכמה רחבה, ואמרתי ש-80% במינויים. ההפיכה המשטרית יצרה הדים רבים בעולם היהודי ותחושת אי-נחיות, ואני אומר את זה בלשון המעטה. מאז, המלחמה עצרה את הרפורמה או ההפיכה, לא משנה איך תקרא לזה, הביאה להתגייסות עצומה בקרב היהודים ופוררה את הקיטוב שיצרה המחאה."

עם זאת, בתקופה האחרונה ברור לאלמוג שההפיכה המשטרית חוזרת, ושהקיטוב בחברה הישראלית שוב הולך ומעמיק – מצב שהוא רואה בו איום גדול על שרירותה של ישראל. "אני אומר כבר הרבה זמן שהאיום הגדול על ישראל הוא איום פנימי ולא חיצוני. לכן, הניצחון המוחלט הוא ליצור פה חברה מופת שהיא גם חברה עם שיח ציבורי שונה. חשוב להבין שהסוכנות היהודית היא בית לכל סוגי היהודים בעולם – רפורמים, קונסרבטיבים, אורתודוקסים, חילונים, הומואים, לסביות, טרנסג'נדרים". אלא שבפועל תפיסת עולמם של נציגי היהדות האורתודוקסית, שבהם תלויה שרירותה של הממשלה, היא זו שמכתיבה את יחסה של ישראל לזרמים אחרים ביהדות, ובכך פוגעת עמוקות ברגשותיהם של רבים מיהודי התפוצות ומרחיקה אותם מישראל. "אנחנו צריכים להבין את השונות של היהודים", הוא אומר. "היהודים מרוסיה שונים מהרפורמים בארצות הברית, והרפורמים בוודאי שונים מהאורתודוקסים כאן. השונות הזו מתבטאת גם בכך שיש חרדים שלא רוצים להתגייס לצבא, אבל מבחינתי, גם האולטרה-חרדים שמסרבים להתגייס הם אחים שלנו."

אז אנחנו צריכים לקיים איתם שיח מפרה? מה אתה מציע?

"אנחנו לא צריכים לפצל אלא לאחד וליצור שיח ציבורי תרבותי שונה לחלוטין, שבו אפשר לחלוק אחד על השני אבל לעשות את זה באופן מכבד". כדי להדגים מהו שיח לא מכבד בעיניו, אלמוג מוזכיר את הצבעת הקואליציה בשבוע שעבר נגד הצעת החוק למימון מלא של לימודים אקדמיים ללוחמים ותומכי לחימה שהגיש חבר הכנסת והרמטכ"ל לשעבר גדי איזנקוט. "מישהו היה צריך לבוא ולהגיד 'זה איזנקוט, רב-אלוף במילואים, אב שכול שאיבד את בנו ושני אחיינים. אנחנו מכבדים אותו ולא נפעל באופן מבוהל', הוא אומר. "השיח היום נורא ומהווה בעיניי את הסכנה הגדולה ביותר

"הניצחון המוחלט הוא ליצור פה חברה מופת. הסוכנות היהודית היא בית לכל סוגי היהודים בעולם – רפורמים, קונסרבטיבים, אורתודוקסים, חילונים, הומואים, לסביות, טרנסג'נדרים"

26.52x30.25	3/3	50 עמוד	כותרת -	28/11/2024	92289133-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

דומים, וזה אומר להקים ועדת חקירה ממלכתית – עם דגש על הממלכתית. צריך תהליך למידה כדי לצמות. ועדת חקירה ממלכתית היא מחויבת המציאות. אני אגיד גם יותר מזה: צריך ללכת לבחירות”.

”אנחנו מניחים שמפונים רבים לא ירצו לחזור”

עד שכל זה יקרה, לסוכנות ולאמוג יש תוכנית שיקום מרחיקות לכת לדרום ולצפון. ”אנחנו רוצים בעשר השנים הקרובות להביא כ־3,000 צעירי רים לעוטף ועוד כ־3,000 לגליל. אני מאמין שחלק גדול מהם יישארו. לדוגמה, אנחנו מתכננים שכ־600 צעירים יבואו ויקבלו מלגה לתואר ראשון במכללת ספיר. הם יעבדו בקיבוצים, בחקלאות, בתעשייה – כל אחד מה שקרוב אליו. אנחנו מניחים שבשנה הזאת לחלק מהם תהיה אינטראקציה חיובית עם האזור והם יבחרו להישאר בו. אנחנו מתכוונים גם ליצור עבורם תמריצים”.

כחלק מהתמריצים, בסוכנות מעוניינים לתרום לבניית בתים בקיבוצים שבהם יתגוררו אותם צעירי רים שיבחרו להישאר. ”מדובר בכאלף בתים שאותם יוכלו לרכוש הצעירים האלה בתנאים נוחים עם הלוואה שתתפרש על פני שנים רבות. יש פה מודל שניסינו אותו בעבר בדיור ציבורי לעולים וראינו שהוא עובד. המטרה הסופית היא להגדיל את אוכי לסייט הצפון והדרום. אנחנו יוצאים מנקודת הנחה שרבים מהתושבים שגרו שם עד המלחמה לא יחזרו לגור באזורים האלה בגלל הטרואומה. מתחילת המלחמה עד עכשיו, כ־33 אלף יהודים עלו לישראל. זאת עלייה של אמיצים – צעירים שמחליטים בזמן מלחמה להתגייס, לעבוד ולהתנדב”.

אלמוג משובנע שלא רק העלייה שאולי תתגבר בעתיד חיונית לקיומה של מדינת ישראל אלא גם ובעיקר הכסף היהודי שנחוצך כדי לקיים את המדינה במגוון תחומים. בשנה שחלפה מאז תחילת המלחמה, הוא אומר, תרמו יהודי ארצות הברית כמיליארד דולר. ”מנוע הצמיחה של ההייטק הישראלי מגיע מהשקעות של יהודים בעולם. ואני אומר שההייטק הוא חיוני לקיום המדינה, בייחוד עכשיו כשמדברים על בריחת המוחות”.

”מזמן כבר היה צריך לעשות עסקה. אני יודע שהיו הזדמנויות. הסכם נועד רק לדבר אחד - להביא את החטופים. אחרי שאני מחזיר את החטופים אני יכול לעשות מה שאני רוצה”

הדנ”א שלהם. הפתרון הכי טוב זה לקחת את הרשות הפלסטינית עם כל הבעיות שלה, ולתת לאנשי שיה להיכנס ולנהל את העניינים בתמיכה כלכלית מבחוץ שתגיע מארצות הברית ומאירופה, ולעשות את מה שאנחנו עושים בגדה – להפעיל כל הזמן מודיעין וברגע שיש לנו מידע, להיכנס. להרוג. כי הקם להורגך השכם להורגו. זה תמיד היה העיקרון: להמשיך בפעילות, ולהגן על עצמנו. אסור להיות באשליה שחיינו בה, שהם רוצים הסדר או שהם לא יילחמו נגד צה”ל כי הוא חזק, והם רק ארגון טרור קטן. זאת אשליה. הם תמיד יילחמו”.

זו לא תחזית אופטימית. “נכון, זה לא אופטימי, אבל אסור להיות באשליה. אין ברירה”.

ומה עם חשבון נפש אצלנו ובידיקת הכשלים? “ב־7 באוקטובר נשבר האמון בכל הרמות – צבא, ביטחון, מנהיגות צבאית, מנהיגות פוליטית. אסור ליצור גרמול של המצב הקיים. נכון, היו גם כל מיני הצלחות, וכבודן במקומן מונה, אבל קודם כל המינהיגות כולה צריכה לבקש סליחה על מה שקרה. אסור לשכוח. אני מהדור של יום כיפור. גולדה מאיר מינתה ועדת חקירה ברשות השופט אגרנט חודש וחצי אחרי שפרצה המלחמה. המלחמה פרצה ב־6 באוקטובר, וב־21 בנובמבר היא מינתה את אגרנט. ב־1 באפריל, חצי שנה לאחר מכן, אגרנט הגיש דו”ח ביניים. הרמטכ”ל התפטר או פוטר וגולדה בסוף אותו חודש התפטרה. הממשלה כיום צריכה לנקוט צעדים

שיש לה ילד חטוף וקללות נאצה נגד תושבי העוטף? אתה יודע, הייתי בקיבוץ בארי שציין שנה לזוועה. אני שייך לדרור של יום כיפור שבו דיברו על קיבוץ בית השיטה ש־14 מבניו נפלו במלחמה. 101 בני אדם נרצחו בקיבוץ, ולא הוזמן לטקס אף חבר כנסת אחד. היחידים שהיו נציגים של משהו ממסדי היו אני, ראש הסוכנות, ושגריר ארצות הברית. הגענו למצב נורא. אנחנו חייבים מנהיגות מרפאה, מאחדת. אנחנו צריכים שיח ציבורי שונה של העם היהודי”.

או אולי בעצם כדאי להכיר בעובדה הקשה שאנחנו נחננו בעצם כמה שבטים, או לפחות שניים? “יש בישראל שונות ומגוון עצום. השונות הזאת יכולה להעניק כוח. הייתי יושב ראש ועדת פרס ביטחון ישראל כמה פעמים ואני יכול לומר לך שבגלל השונות הזאת אנחנו חושבים בצורה יצירתית”.

אלמוג היה מפקד סירת צנחנים והשתתף במבצע חילוץ החטופים באנטבה. לאחר כך מכן שימש קצין צנחנים ראשי ומפקד אוגדת עזה. ב־2000, אחרי פרוץ האינתיפאדה השנייה, מונה למפקד פיקוד דרום. בתקופה זו הצליח לשמור על הטרור מעזה ברמה נמוכה יחסית, ולמנוע חדירות מהרצועה לשטח ישראל. כיום הוא טוען בלהט שעלינו להגיע לעסקת חטופים גם במחיר של נסיגה מהרצועה.

”מוזמן כבר היה צריך לעשות עסקה. אני יודע שהיו הזדמנויות, דיברתי עם מי שצריך. כל הזמן אומרים ‘עם מי? האם יש עם מי לדבר? האם אפשר להגיע להסכם עם החמאס? החמאס הם נבלות, הם אנשי השטן, אבל אנחנו לא עושים עסקה איתם, אלא עם האמריקאים. וההסכם נועד רק לדבר אחד – להביא את החטופים. אני גם לא עושה הסכם כדי לכבד אותם, אלא רק כדי להחזיר חטופים. אחרי שאני מחזיר את החטופים אני יכול לעשות מה שאני רוצה”.

גם להיכנס לשם שוב? “אתה יכול להחליט שאתה מסיים את המלחמה בעזה ולהיערך עם מערך הגנה, ואם צריך אז להיכנס מתי שאתה רוצה. בהסכם לא צריך להיות מוגדר מה אתה עושה אחרי. אתה גם יכול להפך אותו מאוחר יותר. זאת לא בעיה”.

מי לדעתך צריך לשלוח שם אחרי שישראל תיסוג? “לא האמריקאים ולא המצרים ולא הקטארים ולא הסעודים. בסופו של דבר החמאס תמיד יחזור. זה

אלמוג ובנו האוטיסט ערן שנפטר ב־2007, זמן קצר לאחר שאלמוג הקים את הכפר השיקומי עדי נגב נחלת ערן

מפקד פיקוד דרום אלמוג (במרכז) והרמטכ”ל שאול מופז בסיוור ברצועת עזה, 2002. “הפתרון הכי טוב לעזה הוא לקחת את הרשות הפלסטינית עם כל הבעיות שלה, ולתת לאנשיה להיכנס”

צילומים: נדב גוטר/דובר צה”ל, מהארכיום המשפחתי